Strokovni članek
UDK 342.8:378:34-057.875

Uresničevanje volilne pravice na volitvah v študentski svet Pravne fakultete

NIKA PODAKAR
diplomirana pravnica (UN), študentka magistrskega študija na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani

PETER PODRŽAJ
diplomirani pravnik (UN), študent magistrskega študija na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani

1. Uvod

Na volitvah izbiramo svoje predstavnike, ki s svojimi odločitvami pomembno vplivajo na naše življenje in oblikujejo našo prihodnost.[1] V družbi smo prepoznali, da sta aktivno državljanstvo in politična participacija mladih pomembni vrednoti. Tovrstne vrednote pa ne bodo nastale same od sebe, temveč jih je treba gojiti že zelo zgodaj. To poskušajo uresničevati številne kampanje in projekti, vendar je bistveno učinkoviteje, če so mladi aktivno vključeni v sam proces oblikovanja odločitev v okoljih, s katerimi so bolj neposredno povezani, na primer dijaška skupnost, dijaška organizacija, študentski svet in študentska organizacija.

Aktivno državljanstvo je zaradi same narave študija še toliko pomembnejše za študente prava. Pretirano bi bilo namreč trditi, da lahko vsak študent vpliva na ureditev državnozborskih volitev. Ne glede na to pa lahko vpliva na ureditev volitev v študentski svet. Če želimo graditi zavedanje, da so legitimne in regularne volitve temelj demokratične ureditve in pravne države, je treba začeti na nižjih ravneh, kamor spadajo tudi volitve v študentski svet. Avtorja se zavedava, da študentskih volitev ni mogoče enačiti z državnozborskimi, kar pa ne pomeni, da so študentske volitve pravni »divji zahod«. Kot študenta prava sva imela možnost sodelovati v procesu volitev v študentski svet,[2] zato bova v nadaljevanju s študijo primera predstavila praktične in teoretične vidike določenih aktualnih pravnih vprašanj, ki so se v zadnjih letih

---

[1] Grad, Sovdat, Zagorc, str. 79; Sovdat, str. 19.

[2] Nika Podakar je kandidirala v študijskih letih 2020/21, 2021/22 in 2022/23, Peter Podržaj pa v študijskem letu 2021/22.

pojavila v zvezi z uresničevanjem volilne pravice na volitvah v ŠSPF. V praksi se kot problematična kažeta podnormiranost področja in pojav nizke volilne udeležbe.

2. Pravna podlaga za volitve v ŠSPF

Študentski svet je organ fakultete, ki ga skladno s Statutom Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju: Statut UL)[3] sestavljajo izvoljeni predstavniki študentov z enoletnim mandatom (79. člen Statuta UL). Takšen organ ima tudi Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju: PF). Statut UL določa tudi štiri glavne pristojnosti študentskega sveta: dajanje mnenj in predlogov o vseh zadevah, ki se nanašajo na pravice in dolžnosti študentov, dajanje mnenj o pedagoškem delu v postopkih izvolitve v naziv visokošolskih učiteljev ter visokošolskih in raziskovalnih sodelavcev, oblikovanje mnenj študentov članice za študentski svet univerze, volitve članov organov članice ter predlaganje kandidatov za delovna telesa iz vrst študentov, kadar je tako določeno s pravili članice (81. člen Statuta UL). V praksi pa se študentski svet članice pogosto ukvarja tudi z aktualnimi vprašanji, ki zadevajo študentsko populacijo posamezne fakultete.

Volitve v Študentski svet Pravne fakultete Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju: ŠSPF) urejata Pravilnik o volitvah predstavnikov študentov v študentske svete članic in organe članic Univerze v Ljubljani[4] (v nadaljevanju: Pravilnik UL) kot pravilnik, sprejet na ravni Univerze v Ljubljani, ter Pravilnik o volitvah v Študentski svet Pravne fakultete[5] (v nadaljevanju: Pravilnik PF) kot pravilnik, ki specialno ureja volitve predstavnikov študentov na Pravni fakulteti.

Aktivna volilna pravica pomeni pravico voliti, pasivna volilna pravica pa pravico kandidirati.[6] Tako Pravilnik UL kot Pravilnik PF postavljata status študenta fakultete kot glavni pogoj za pridobitev aktivne in pasivne volilne pravice (5. člen Pravilnika UL in 6. člen Pravilnika PF). Oba pravilnika urejata pravno varstvo v primerih kršitve določb pravilnika, torej tudi v primeru kršitve določb, ki urejajo volilno pravico. Za obravnavo pritožb v primeru kršitve bodisi Pravilnika UL bodisi Pravilnika PF je pristojen volilni odbor študentskega sveta Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju: VO ŠS UL) (14. člen Pravilnika UL). Instituti, ki omogočajo pravno varstvo, so na voljo, saj je pritožba v primeru kršitev mogoča.

Slednja ugotovitev je pomembna predvsem glede na spoznanja sodne prakse upravnega in vrhovnega sodišča, ki glede volitev v Študentski svet fakultete ne dopušča upravnega spora.

---

[3] Uradni list RS, št. 4/17 in nasl.

[4] Pravilnik o volitvah predstavnikov študentov v študentske svete članic in organe članic Univerze v Ljubljani, zadnja sprememba dne 6. 9. 2021, je dostopen na: https://www.uni-lj.si/o_univerzi_v_ljubljani/organizacija__pravilniki_in_porocila/organi_univerze/studentski_svet/dokumenti/akti__pravilniki_in_poslovniki/ (29. 8. 2022).

[5] Pravilnik o volitvah v Študentski svet Pravne fakultete, zadnja sprememba dne 25. 2. 2022, je dostopen na: https://www.pf.uni-lj.si/fakulteta/katalog-dokumentov/statut-pravila-poslovna-porocila/ (29. 8. 2022).

[6] Glej: https://e-kurs.si/komentar/opredelitev-in-razmerje-do-drugih-ustavnih-dolocb-23/ (29. 8. 2022).

Upravno sodišče je s sklepom[7] zavrglo tožbo, s katero se je izpodbijal sklep, ki je razveljavil volitve v Študentski svet na eni od fakultet Univerze na Primorskem. Sodišče je odločitev podkrepilo z argumentom, da navedeni sklep ni upravni akt, ki bi bil izdan v okviru izvrševanja javne funkcije. Sklep je označilo za interni akt, ki je bil izdan v okviru avtonomije univerze, pod katero spadajo tudi volitve organov fakultete (glej osmo alinejo drugega odstavka 6. člena Zakona o visokem šolstvu – ZVis[8]). Določba drugega odstavka 20. člena ZVis pa navaja, da je tudi Študentski svet eden od organov fakultete. Stališču upravnega sodišča je pritrdilo tudi vrhovno sodišče, pri čemer je dodalo, da se varstvo volilne pravice znotraj univerze uveljavlja prek organov univerze, med katere spada tudi pritožbeni organ v volilnih zadevah (na primer VO ŠS UL).[9] Kljub temu vrhovno sodišče dopušča možnost sklicevanja na kršitev ustavne pravice do soodločanja iz 75. člena Ustave Republike Slovenije[10] (URS).[11]

Avtorja meniva, da volilna pravica pri volitvah v Študentski svet fakultete ne more uživati vseh razsežnosti varstva volilne pravice na splošnih volitvah, kar pa ne pomeni, da ne uživa nikakršnega varstva. Zaradi ugotovitve, da sodno varstvo volilne pravice pri volitvah v Študentski svet fakultete ni mogoče, je še toliko pomembneje, da se varstvo volilne pravice zagotavlja v okviru avtonomije univerze. Kljub pomanjkanju sodnega varstva pred upravnim sodiščem pomeni volilna pravica na volitvah v Študentski svet še vedno pravico, ki zahteva določeno stopnjo zaščite. Skladno s tem morajo biti instituti varstva volilne pravice omogočeni, postopki varstva pa učinkoviti. Varstvo pravice mora namreč biti prilagojeno stopnji pomembnosti pravice.[12] Volilna pravica na študentskih volitvah je manj pomembna od tiste na državnozborskih volitvah, zato bo uživala šibkejše pravno varstvo. Ker sodno varstvo ni na voljo, mora zaščito volilne pravice v skladu s Pravilnikom UL ter Pravilnikom PF zagotavljati VO ŠS UL. Omenjeni organ izvaja nadzor nad pravilnostjo izvajanja določb volilnih pravilnikov in ščiti pravice, ki izhajajo iz avtonomnih pravnih aktov (glej 14. in 16. člen Pravilnika UL ter 16. člen Pravilnika PF).

3. Uresničevanje aktivne volilne pravice upravičeno odsotnih študentov

Sprva je bilo predvideno, da bodo volitve v ŠSPF za študijsko leto 2021/22 potekale zgolj »v živo«, torej da bo mogoče glasovati le na fizičnem volišču na fakulteti.[13] Takšna ureditev

---

7 Sklep UP RS III U 231/2021-15 z dne 30. 12. 2021.

8 Uradni list RS, št. 32/12 in nasl.

9 Sklep VS RS I Up 2/2022 z dne 26. 1. 2022.

10 Uradni list RS, št. 33/91-I in nasl.

11 Sklep VS RS I Up 2/2022 z dne 26. 1. 2022.

12 Glej: https://e-kurs.si/komentar/omejitve-clovekovih-pravic-sorazmernost/ (29. 8. 2022).

13 Razpis volitev v ŠSPF, z dne 13. 10. 2021, glej: https://www.pf.uni-lj.si/media/razpis.volitev.2021.pdf (29. 8. 2022).

bi bila problematična za študente, ki bi bili na dan volitev na študijski izmenjavi v tujini. To bi pomenilo, da na volitvah ne bi mogli oddati svojega glasu in jim posledično ne bi bilo omogočeno uresničevanje aktivne volilne pravice. Eno temeljnih volilnih načel je tudi načelo enakosti volilne pravice. To načelo zahteva, da so volivci pri pridobitvi volilne pravice in pri njenem uresničevanju obravnavani enako. Enakost volilne pravice pomeni tudi, da ima vsak volivec le en glas in da imajo vsi volivci enako število glasov, prav tako mora biti omogočeno kandidiranje pod enakimi pogoji.[14]

Ureditev, ki določa razlikovanje med študenti, prisotnimi na fakulteti, in upravičeno odsotnimi študenti je nenavadna, saj študijska izmenjava predstavlja legitimen in razumen razlog za to, da študent ne more oddati svojega glasu na volišču v prostorih fakultete. Poleg tega ni razloga za razlikovanje med študenti, ki na študijsko izmenjavo odidejo v zimskem semestru, ter med študenti, ki nanjo odidejo v poletnem semestru. Prvi na volitvah namreč ne morejo glasovati, saj glasovanje praviloma poteka novembra (glej prvi odstavek 8. člena Pravilnika PF). Čeprav je študent na izmenjavi, še vedno ohrani status študenta matične fakultete. Študent, ki nima možnosti oddati svojega glasu, ne more vplivati na to, kdo bo njegov predstavnik, čeprav bo v poletnem semestru prisoten na matični fakulteti.

Problematiko bi bilo mogoče razrešiti z alternativnimi načini glasovanja, kot sta elektronsko glasovanje in glasovanje po pošti. Med obema ponujenima alternativama je elektronsko glasovanje cenejši in preprostejši način omogočanja izvrševanja aktivne volilne pravice kar najširšemu krogu volilnih upravičencev. Takšen način glasovanja je v ponovljenem razpisu volitev v študijskem letu 2021/2022[15] uporabila Pravna fakulteta in s tem omogočila, da so tudi študentje na izmenjavi lahko izvrševali svojo aktivno volilno pravico na volitvah predstavnikov v ŠSPF. Elektronsko glasovanje je Pravna fakulteta ohranila tudi v letošnjem študijskem letu, s čimer je sledila navedenemu stališču.

4. Uresničevanje pasivne volilne pravice študentov

Pri volilnih opravilih na istih volitvah v študijskem letu 2021/2022 so se pojavile težave tudi pri izvrševanju pasivne volilne pravice. Volilni odbor Pravne fakultete (v nadaljevanju: VO PF) je zavrgel dve kandidaturi, ker po mnenju organa nista vsebovali lastnoročnega podpisa.[16] Določba drugega odstavka 9. člena tedaj veljavnega Pravilnika PF je navajala, da mora kan-

---

[14] Grad, Sovdat, Zagorc, 2021, str. 121–123.

[15] Ponoven razpis volitev v ŠSPF, glej: https://www.pf.uni-lj.si/media/razpis.volitev.v.ss.pf.pdf (29. 8. 2022).

[16] Poročilo volilnega odbora o vloženih kandidaturah na volitvah za člane ŠSPF, z dne 28. 10. 2021, glej: https://www.pf.uni-lj.si/oglasna-deska/i-stopnja-187/zadnjih-30-novic/porocilo-volilnega-odbora-o-vlozenih-kandidaturah-na-volitvah-za-clane-studentskega-sveta-pravne-fak-53690/ (29. 8. 2022).

didatura med drugim vsebovati lastnoročni podpis kandidata. Pri tem ni bilo navedeno, da bi podpis moral biti izviren oziroma napisan neposredno z roko na stran dokumenta, temveč le da mora biti podpis lastnoročen. Ena od zavrženih kandidatur je bila podpisana s skeniranim podpisom, podpis druge pa je bil ustvarjen z gibi na pametnem telefonu.[17] Volilni odbor podpisa na obeh kandidaturah ni štel za lastnoročna. Pri tem pa volilni odbor ni upošteval vrste dejstev in pravnih argumentov. Skladno s tem je pomen termina lastnoročni podpis pomenil osrednje pravno vprašanje.

Novejša sodna praksa je zavzela stališče, da fotokopiran ali natisnjen podpis v dvomu pomeni lastnoročni podpis. To je še posebej relevantno pri institutu, ki je tesno povezan s svetom vse hitreje razvijajoče se računalniške tehnologije. Takšno stališče je v sklepu zavzelo tudi Višje sodišče v Ljubljani.[18] V omenjenem sklepu je sodišče navedlo, da je že več let v sodni praksi in pravni teoriji zaznati trend, ki presojanje vsebine postavlja nad golo presojanje formalnih predpostavk. Opredelilo se je tudi do funkcije podpisa vloge. Navedlo je, da je funkcija takšnega podpisa pravzaprav potrditev, da je vlogo resnično napisal tisti, ki je naveden v njenih generalijah. V navedenem primeru bi to pomenilo, da lastnoročni podpis izraža avtorizacijo kandidata, da se s kandidaturo strinja. Nadalje je sodišče poudarilo tudi, da je pri testu sorazmernosti treba upoštevati še stopnjo avtorizacijske zaščite, ki jo zahteva konkretno stanje. To pa je odvisno od možnosti zlorab in teže posledic v primeru zlorabe. V praksi so zlorabe podpisa na vlogi za kandidaturo zelo redke oziroma le teoretične. Vložena vloga kandidatoma ni dala nobenih neposredno materialnih ugodnosti, temveč jima je omogočila le kandidiranje na volitvah, kar pa ne posega v pravice drugih oseb. V tem se avtorizacijska funkcija lastnoročnega podpisa na vlogi bistveno razlikuje od na primer podpisov na pogodbah in drugih dokumentih, ki osebi prinašajo neposredno materialno korist, ali podpisov, ki so potrebni zaradi varnosti (na primer pri vstopu v varovani objekt). Hkrati se s tem, ko bi volilni odbor potrdil obe kandidaturi, drugim osebam ne bi poseglo v njihove pravice.

V pritožbenem postopku je VO ŠS UL pritrdil argumentom pritožnikov. V obrazložitvi svoje odločitve je poudaril, da »[...] morajo z vidika sodobnega razvoja volilni odbori fakultet termin digitalni podpis interpretirati široko in z vidika namena samega podpisa, ki je torej avtorizacija. Dejstvo, da na kandidaturi ni izvirnega podpisa, temveč le fotokopija tega oziroma je podpis izveden z elektronskimi sredstvi, še ne dokazuje, da kandidature ni podpisal kandidat

---

[17] Prvi podpis je bil lastnoročno ustvarjen na kos papirja z zapisom kandidature, nato pa dokument v celoti (kandidatura skupaj s podpisom) skeniran in poslan po elektronski pošti ter v nadaljevanju natisnjen in vložen v fizični obliki. Medtem pa je bil drugi podpis ustvarjen na telefonu z gibi roke neposredno v dokument z uporabo posebne storitve aplikacije Microsoft Office. Takšen način podpisovanja se od klasičnega podpisovanja s pisalom na papir bistveno ne razlikuje. Gre namreč za unikatne gibe roke, le da medij prenosa nista pisalo in papir, temveč prst in zaslon telefona. Tako podpisan dokument je bil nato izvožen in poslan kot PDF-dokument ter v nadaljevanju natisnjen in vložen v fizični obliki.

[18] Sklep VSL II Cp 1344/2019 z dne 18. 9. 2019.

oz. da te kandidature ni moč šteti kot digitalno podpisane«.[19] Organ je s sklepom še odločil, da se pritožbama ugodi in sklepa o zavrženju obeh kandidatur odpravita, Pravni fakulteti pa je naložil ponovitev razpisa volitev v ŠSPF ter ponovitev volilnih opravil.[20] Glede na navedeno se je spremenil tudi Pravilnik PF, ki pa te problematike ni odpravil v celoti.

5. Volilna udeležba na volitvah v ŠSPF – pomen kompetitivnosti in dostopnosti

Volitve štejemo za legitimne, če imajo volivci široko možnost uresničevanja volilne pravice in če je volilni spor dostopen, presoja pa učinkovita.[21] Na legitimnost volitev pa vplivata tudi njihova dostopnost in kompetitivnost, slednje se kaže tudi pri volilni udeležbi.[22] Na volitvah v ŠSPF je bila volilna udeležba v preteklosti tradicionalno slaba, v zadnjih letih pa se je bistveno povečala, kar je razvidno tudi na spodnjem grafu in v tabeli.

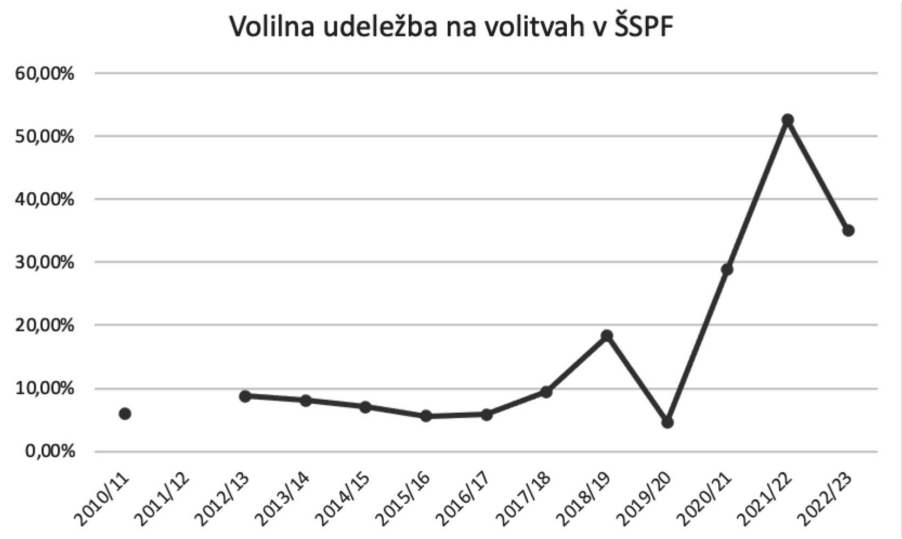

[19] Sklep o pritožbi študentke Nike Podakar, z dne 5. 11. 2021, dostopno na: https://drive.google.com/file/d/1oBu3F064KyCAHmf2-ck_1w_Uh6Fy_ulp/view?usp=sharing (29. 8. 2022), in Sklep o pritožbi študenta Petra Podržaja, z dne 5. 11. 2021, dostopno na: https://drive.google.com/file/d/1AibyLaJpL_7feBGMMjEu1WElXjOExqou/view?usp=sharing (29. 8. 2022).

[20] Prav tam.

[21] Grad, Sovdat, Zagorc, 2021, str. 233; Sovdat, 2013, str. 25.

[22] Grad, Sovdat, Zagorc, 2021, str. 245.

Leto	Št. študentov, ki so glasovali	Vsi študentje	Št. kandidatov	Elektronske volitve (D/N)	Volilna udeležba
2010/11	126	2120	12	0	5,94 %
2011/12					
2012/13	153	1742	15	0	8,78 %
2013/14	114	1419	12	0	8,03 %
2014/15	104	1486	11	0	7,00 %
2015/16	77	1379	9	0	5,58 %
2016/17	81	1392	9	0	5,82 %
2017/18	118	1254	12	0	9,41 %
2018/19	217	1183	13	0	18,34 %
2019/20	52	1123	9	0	4,63 %
2020/21	321	1109	10	1	28,94 %
2021/22	609	1157	17	1	52,64 %
2022/23	405	1157	14	1	35,00 %

V preteklosti se je volilna udeležba na volitvah v ŠSPF gibala med 5 in 8 odstotki, v zadnjih letih pa je narasla na 18,34 odstotka, 28,94 odstotka in dosegla vrh z 52,64 odstotka v študijskem letu 2021/2022, na zadnjih volitvah pa je padla na 35 odstotkov. Za primerjavo je bila volilna udeležba na državnozborskih volitvah leta 2018 prav tako 52,64 odstotka,[23] leta 2022 pa 70,97 odstotka.[24]

Takšen trend naraščanja volilne udeležbe zahteva analizo razlogov, ki so prispevali k tako visoki volilni udeležbi v zadnjih treh letih, z namenom da bi se tudi v prihodnje lahko ohranila taka množična participacija študentov na volitvah v Študentski svet. Glede na razpoložljive podatke sva izluščila dva dejavnika, ki bi lahko prispevala k večji volilni udeležbi. Ta dejavnika sta število kandidatov na volitvah, s čimer sva skušala zajeti element kompetitivnosti, ter dejavnik, ali so bile volitve izvedene elektronsko ali zgolj v klasični obliki s fizično prisotnostjo, s čimer sva skušala zajeti element dostopnosti volitev. Večkratna regresijska analiza, s katero sva preverila vpliv obeh dejavnikov (neodvisnih spremenljivk) na končno volilno udeležbo (odvisna spremenljivka), je pokazala, da je zlasti elektronska izvedba volitev pomembno vplivala

[23] Volilna udeležba za celotno Slovenijo, glej: https://www.dvk-rs.si/arhivi/dz2018/#/udelezba (29. 8. 2022).

[24] Izidi glasovanja, glej: https://volitve.dvk-rs.si/#/rezultati (29. 8. 2022).

na končno volilno udeležbo.[25] V zvezi z dostopnostjo je tako poseben porast volilne udeležbe mogoče opaziti v zadnjih treh letih, ko so bile volitve zaradi epidemije izvedene elektronsko.

Prav tako tudi število kandidatov na volitvah vpliva na volilno udeležbo. Slednje je zlasti razvidno z volitev v študijskih letih 2019/20, 2016/17 in 2015/16, ko je za devet mest v ŠSPF kandidiralo zgolj devet kandidatov, vsi pa so bili člani iste študentske organizacije/skupine. Najnazornejši prikaz tega so volitve 2019/20, ko se je od 1123 študentov PF (volilnih upravičencev) volitev udeležilo zgolj 52 volivcev (4,63-odstotna volilna udeležba). Nasprotno se je volitev v študijskem letu 2021/22 od 1157 študentov udeležilo rekordnih 609 volivcev (52,64-odstotna volilna udeležba). Ravno na slednjih sta bila ključna oba omenjena dejavnika, volitve so bile namreč izvedene elektronsko, poleg tega pa se je za mesto v ŠSPF potegovalo 17 kandidatov, kar je največ kandidatov do sedaj.

Poleg omenjenih dveh dejavnikov (število kandidatov in elektronsko glasovanje) na volilno udeležbo vplivajo tudi drugi (bolj vsebinski) dejavniki. Ti povečujejo dostopnost, predvsem pa kompetitivnost volitev, vendar zaradi pomanjkanja celostnih podatkov v tej analizi niso bili zajeti. Misliva zlasti vsebino predvolilnih programov, njihovo predstavitev volivcem, priljubljenost, zavzetost in predanost kandidatov ter predstavitev in soočenje kandidatov ter njihovih programov. V zvezi z navedenim bi poudarila predvsem pomen trajanja predvolilne kampanje (tj. obdobje od dneva potrditve kandidatur do dneva volitev), ki je v študijskem letu 2021/2022 zaradi razveljavitve in ponovnega razpisa volitev trajala bistveno dlje (približno tri tedne) kot pa v preteklih letih, ko je trajala samo od tri do štiri dni. Daljša predvolilna kampanja je namreč omogočila, da so se kandidati bistveno bolj posvetili vsebini svojih programov, volivci pa so imeli na voljo več časa, da so se seznanili z njihovo vsebino. Skladno s tem bi bilo smiselno v prihodnje spremeniti določbe Pravilnika PF tako, da bi se obdobje predvolilne kampanje podaljšalo vsaj na dva tedna. Prav tako bi bilo smiselno in zaželeno, da bi fakulteta v obdobju predvolilne kampanje zagotovila več površin za oglaševanje kandidatov in njihovih programov, s čimer bi se ustvaril vtis, da so volitve v ŠSPF dejansko zelo pomembne. En plakat na oglasni deski namreč teoretično zagotovi seznanitev s kandidati in njihovimi programi, dejanski in praktičen učinek takšnega oglaševanja pa je zanemarljiv. Ne nazadnje bi bilo v prihodnje tudi smiselno, da bi študentje v prostorih fakultete organizirali vsaj eno javno soočenje vseh kandidatov in njihovih programov, s čimer bi bistveno povečali kompetitivnost in vsebinsko obravnavanje programov ter zagotovili študentom dejansko možnost, da sprejmejo informirano odločitev o tem, kdo naj jih zastopa kot njihov predstavnik v ŠSPF in posledično drugih organih fakultete.

---

[25] Glej Prilogo.

6. Sklep

Predstavila sva ključna pravna vprašanja glede uresničevanja volilne pravice na volitvah v ŠSPF. To so problematike, ki so po svoji naravi takšne, da se pojavljajo v zvezi z vsakokratnimi študentskimi volitvami. Na zadnjih volitvah v ŠSPF so bile nekatere obravnavane problematike odpravljene z *ad hoc* rešitvami, vendar bi bilo smiselno navedeno urediti na trajnejši način, najlažje z ustreznimi spremembami Pravilnika PF. To bi pripomoglo k povečani legitimnosti volitev, kar bi vplivalo na pozitiven odnos študentov prava do procesa volitev. Skladno z rezultati analize volitev v ŠSPF bi bilo tudi smiselno spremeniti Pravilnik PF, z namenom da se zagotovi in ohrani tako visoka volilna udeležba ob hkratnem zagotavljanju poštenih, pluralnih in verodostojnih volitev. Pri tem bi bilo zlasti smiselno določiti, da se volitve v ŠSPF primarno izvajajo v elektronski obliki, s čimer bi se omogočil enostaven in enak dostop do glasovanja vsem študentom PF. Prav tako bi bilo v prihodnjih letih treba omogočiti daljšo predvolilno kampanjo, v kateri bi bilo smiselno organizirati tudi predvolilna soočenja kandidatov. Če želimo ozaveščene državljane, je treba participacijo in odnos do pomena volitev gojiti že na fakulteti, to pa velja še toliko bolj za pravno fakulteto in študente prava.

Literatura

GRAD, Franc, SOVDAT, Jadranka, ZAGORC, Saša. *Volilno pravo*. Ljubljana: Litteralis, 2021.

SOVDAT, Jadranka. *Volilni spor*. Ljubljana: GV Založba, 2013.

SOVDAT, Jadranka. *Opredelitev in razmerje do drugih ustavnih določb*, https://e-kurs.si/komentar/opredelitev-in-razmerje-do-drugih-ustavnih-dolocb-23/ (29. 8. 2022).

TESTEN, Franc. *Omejitve človekovih pravic – sorazmernost*, https://e-kurs.si/komentar/omejitve-clovekovih-pravic-sorazmernost/ (29. 8. 2022).

Priloga: Večkratna regresijska analiza

```
Call:
lm(formula = Udelezba ~ Kandidati + Elektronsko, data = Volilna_udelezba)

Residuals:
      Min        1Q    Median        3Q       Max
-0.068653 -0.027270 -0.003073  0.022287  0.069814

Coefficients:
             Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept) -0.149379   0.070721  -2.112  0.06384 .
Kandidati    0.020391   0.006088   3.350  0.00853 **
Elektronsko  0.259321   0.034176   7.588 3.37e-05 ***
---
Signif. codes:  0 ‘***’ 0.001 ‘**’ 0.01 ‘*’ 0.05 ‘.’ 0.1 ‘ ’ 1

Residual standard error: 0.04663 on 9 degrees of freedom
  (1 observation deleted due to missingness)
Multiple R-squared:  0.9235,    Adjusted R-squared:  0.9065
F-statistic: 54.35 on 2 and 9 DF,  p-value: 9.455e-06
```